

Inserati se sprejemajo in velja trispodna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 "
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom poštni velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

V a b i l o

k naročevanju na

„SLOVENCŦA“.

„Slovenec“ velja, kakor do zdaj:

Za Ljubljano:

Na dom pošiljan za celo leto 9 gl. — kr.;
" " " " pol leta 4 " 50 "
" " " " četrt leta 2 " 30 "
" " " " en mesec 80 "

V administraciji sprejeman:

Za celo leto 8 gl. 40 kr.;
" pol leta 4 " 20 "
" četrt leta 2 " 10 "
" en mesec — " 70 "
posamezne številke — " 7 "

Po pošti:

Za celo leto 10 gl. — kr.;
" pol leta 5 " — "
" četrt leta 2 " 50 "
" en mesec — " 90 "
posamezne številke — " 8 "

Naročnina se pošilja najceneje po poštних nakaznicah (Postanweisungen).

Vredništvo in opravništvo.

Časopisje slovensko.

I.

Da je časopisje velike pomembe, o tem ni dvombe. To spoznavajo tudi Slovenci, in po mladost, od l. 1871 v teč. V.; 11) „Soča“,

moči napredujejo s svojimi časniki. Posebno čuti se pa velika njegova moč o novem letu, kedar je treba segati v žep ter pobirati ali pošiljati naročnino. Dokler so časniki dobri, se že še pogreši; ako pa se zvržejo, naročevanje vest teži, in pošten katoličan nepoštenega časopisja podpirati ne more, sicer ima dvojno zgubo — denarstveno in nraavstveno.

Malo nas je Slovencev in nikakor ne živimo v zlati dobi, vendar se je časništvo slovensko dokaj lepo prijelo in se čedno razvija, dasi mu v mnogih ozirih precej trda gre. Vseh človek podpirati ne more, toraj je modro le, ako se podpira pošteno časopisje, in želeti je, da bi Slovenci v tej stvari ravnali nekoliko bolj z zedinjenimi močmi. — Prva in najstarejša naša časnika sta: 1) „Novice“, gospodarske, obrtniške in narodne, od l. 1843 sedaj že v XXXIII., in 2) „Zgodnja Danica“, katolišk cerkven list, od l. 1848 sedaj v XXVIII. tečaju, ktera — une bolj v posvetnem, ta bolj v duhovskem obziru — spošteno delata Slovincem v časni in večni prid. — Za tema sta po starosti 3) „Slovenski Prijatelj“ od l. 1852 v XXIV., in 4) „Učiteljski Tovariš“ od l. 1861 v XV. tečaju, vsak po svoje, marljiva in koristna. — L. 1867 je izhajati jel v Mariboru 5) „Slovenski Gospodar“, list ljudstvu v poduk, zdaj v tečaju IX., in 6) l. 1868 „Slovenski Narod“, od l. 1873 v Ljubljani, v VIII. tečaju. Na 7) mestu je „Besednik“, kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo, v Celovcu od l. 1869 v teč. VII.; 8) „Brenclj“, v lažnjivi obleki, v Ljubljani, ki se spet napoveduje; 9) „Gospodarski list“ za poljedelstvo, gospodarstvo, svilorejo, trtorejo itd., glasilo kmetijske družbe v Gorici, sedaj v teč. VI. — 10) „Vertec“, časopis s podobami za slovensko

glasilo političnega društva za brambo narodnih pravic, v Gorici od l. 1871 tudi v teč. V.; 12) „Glas“, tudi v Gorici, od l. 1872 v teč. IV.; 13) „Zora“, časopis za zabavo, znanost in umetnost, v Mariboru od l. 1872 v teč. IV. —

L. 1873 je prikazalo se več novih, in sicer: 14) „Slovenski Učitelj“, list za učitelje, odgojitelje in šolske prijatelje, in 15) „Vestnik“, znanstvena priloga „Zori“, v Mariboru; 16) „Slavjan“, časnik slovstven i vzajemen za Slavjane književne i prosvetljene, v Celovcu; 17) „Slovenska Čebela“, družbeni list za prijatelje čebelarstva po Kranjskem, Štajarskem, Koroškem i Primorskem, z nemško „Die Krainer Biene“ vred, v Ljubljani; 18) „Slovenski Tednik“, politični in gospodarski list za kmetstvo ljudstvo; in 19) „Slovenec“, političen list za slovenski narod, v Ljubljani, vsi torajletos v III. tečaju.

Z letom 1875 jel je izhajati 20) „Kmetovalec“, list slovenskim gospodarjem v poduk, v Gorici, v teč. I. — Za prihodnje leto se napoveduje „Zvon“, lepoznavski list, na Dunaji; „Vestnik“ pa se skleniti ima popolnoma z „Zoro“. O kaki drugi gočovi premembi v našem časopisji doslej ni bilo slišati ali čitati. Ako se ohranijo dosedanji časopisi vsi, imeli jih bode Slovinci XX spet v prihodnjem letu. Obžalovati je, da so prejenjale tolikanj priljubljene „Drobtinice“; da se ne nadaljuje „Pravnik Slovenski“, županom, vradnikom, sodnikom vgoden list; da „Glasnik“ za slovensko književnost in umetnost nima še pravega nadomestila. — Znamenito je, da se v Trstu, kjer so izhajali na pr. „Jadranski Slavjan“, „Primorski Ilirjan“, „Primorec“, „Jadranska Zarja“, „Slovenski Primorec“ itd., noben slo-

Obadovič II.

Le vse po vrsti! Počasi! Tako, da se kaj ne potare, kar sem danes prinesel v krošnji. Težka, kaj ne? Je pa tudi polna, do vrha polna težkega blaga, prav težkega. Zato danes vse poceni, po 27 kr. vsaka reč, ceneje nikjer ko pri meni. Popolna razprodaja! Prav zastonj, v lastno zgubo!

Tu je dopisun in telegrafun*) turško-škijlajstih nemških listov, čegar šolsko spričevalo je bilo enkrat na Maličevem voglu nabito; tu je državni pravdnik z gosp. Ahčinom vred, ki hoče v pokoj iti, za njima Miklavžev „parkelj“, neka dobro ilustrirana dogodba z deželnega odbora šangajskega, in še marsikaj, kar se drugje nikjer ne dobi še za dražji denar ne.

Le sem, vse po 27 kr.! Prvi je tisti znani „žurnalst“ in telegrafun, čegar šolsko spričevalo je bilo nekdanj na Maličevem voglu nabito. Zakaj je bilo nabito? Kdor dá 27 kr. za vse

*) Nova beseda moje iznajdbe, za katero sem dobil privilegij. Kdor bi jo rabil brez moje vednosti, plača odmerjeno kazen. Obadovič II.

skup, ima tu popis te jako podučne dogodbe. Bili smo menda v peti latinski šoli, kostanj jedli in kadili pa smo v tistem oddelku „zvezde“ (Sternallee), ki se imenuje še dandanes „zdihovališče“ (Seufzerallee), menda zato, ker morajo naši tedanji zdihljeji po denarji in smodkah še zdaj v drevesih vtisnjeni biti. To je bila naša zbornica. Stari Nemci so se zbirali pod hrasti, slovenski kmetje se zdaj še zbirajo pod lipami, kjer jih je še kaj, mi pa, sinovi kmetov, uradnikov in z znanjem nemščine bahajočih se meščanov, zbirali smo se pod — kostanji. Bilo je zvečer ob koncu leta. Luna je radovedno gledala skoz veje na naša šolska spričala, ktera smo že v rokah imeli. Da je vsak bolj-šega zaslužil, kakor ga je v rokah imel, to je že stara reč. A nekdo izmed nas ni imel nobenega spričala. Pozabil ga je bil doma. — Ko odide, najde neki sošolec na tleh na čvetero skup zložen papir. Ta sošolec je pa bil hudoben človek, to boste brž spoznali, kajti drugi dan je stala ob voglu pri Maliču kopica ljudi, ki so zrlji kviško in brali sledeče nabito naznanilo, se vé, da v nemškem jeziku:

„A. A. učenec . . . tega gimnazijskega razreda, dobi s tem spričevalo tretjega reda, med . . . mi učenci zadnji.“

Ljudje so, bravši to, majali z glavami in vgibali, kaj briga Ljubljančane to, če ima „A. A.“ tretji red (dritte). Pa je tudi res! Kaj je brigalo Ljubljančane takrat, kaj briga zdaj judovske in turško-škijlajste ljudi „trojka“, ktero je bil „A. A.“ dobil? Da le zdaj nosi dobro „aportelj“, naj ga pobere, kjer koli, naj bo to, kar „aportira“, res ali ne, da se le onim, ki mu kruh dajo, prilaga. — Tako se z Ljubljane na Dunaj, v Pešto in — v Ljubljano „aportira.“ Blago po 27 kr.

Državni pravdnik nas je že grozno velko stal, a vendar ga damo cenó — za 27 kr. In da ga bo kdo rajše kupil, tu je po vrhu še gosp. Ahčin! Danes ga moremo še dati, jutri morda že ne več, ker gre v pokoj. Nam bo res žal za tega možá, ker je bil najboljši naročnik; jemal je liste kar po stotinah, kakor tisti domoljubni Oger, ki je naročil si od njemu všečnega lista dva iztisa rekoč: „Pravi Oger

venski list stanovito držati ne more. — Da so šaljšivi in zbadljivi listi: „Juri s pušo“, „Pavliha“, „Petelinček“, „Sršeni“ itd., tako naglo šli spat, kaže, da slovenski narod za take reči še prav ne mara, kar tudi „Brenclj“ s svojo ne kaj veselo osodo potrjuje.

Sicer nobeden slovenskih listov menda ne zablje rumene pšeničice in ne pije sladke vipavčice, in na več strani bolje bi bilo, ko bi se nekteri na pr. za poljedelce, za gospodarje, obrtnike, bučelo-, svilo-, trtorejce itd. združili, in za prosto ljudstvo pisali prav po domače, za bolj umetne kmetovalce v slogi z novejšimi kmetijskimi in obrtnijskimi šolami pa nekoliko bolj umetno, drugač ljudstvo ponujane hrane ne more povživati. — Še bolj obžalovati je to, da narodni učitelji slovenski niso zedinjeni v svojem listu, da se cepijo na dvoje, in kjer prepirata se dva, tretji t. j. nemškutar dobiček ima. Prav nepotrebna je nemška „Schulzeitung“; vsaj bi edini slovenski list učiteljem priobčeval lahko po nemški, kar ne dalo bi se posloveniti. Naj bi toraj, kakor prejenja letos „Die Krainer Biene“, v pokoj šla čim prej tim bolje tudi glasovita „L. Schulzeitung“, in naj se vjunačijo slovenski učitelji k vzajemnemu delovanju.

Da bi za lepoznanstvo gojil se poseben list, zdi se mi nepotrebno, kajti skoro vsakteri dosedanjih obdeluje to polje kolikor toliko. Drugače pa je za slovensko književnost in umetnost, in ker je „Zora“ nekako premalo domača v stvari in premalo olikana v besedi, bi „Zvon“ pač gotovo vstregel, ko bi poleg lepoznanstva oziral se vzlasi na slovensko slovstvo in umetnijstvo, ter v lepi obliki, ktera mu je lastna, pa v duhu resnice in pravice prinašal obilno zdrave hrane Slovincem.

Najbolj obžalovati je pa dvojačina ali dvalizem v političnem časopisju slovenskem, ki je nastal po novejšem lažnjivem liberalizmu. Prav in dobro v marsikterem oziru je, da izhaja poseben tednik na pr. vzlasi za štajarske, koroške, goriške Slovence; — ali da bi Slovenci v sedanjih zadevah spridoma vzdržavali po več dnevnikov ali večih političnih časnikov, to pa ni mogoče, in komur je povzdiga slovenskega časopisja in po njem slovenskega naroda mar, mar mu mora biti tudi zedinovanje ter vzajemno modro delovanje njegovo.

ne bere enega domorodnega lista, on bere najmanj dva.“ Gospod Ahčin je še nad tem Ogrom, on ni bral po en list, bral je vse, kolikor so jih mogli njegovi policaji poloviti.

Gospod Ahčin pa nima le zaslug za slovenske časnike, on jih imá tudi za Kranjsko goró, kajti če bi jih za ta kraj ne imel, gotovo bi kranjskogorski občinski svetovalci, čeravno je velik sneg padel, imeli kaj družega opraviti, ko to, da ga imenujejo za častnega srenjčana in mu pošljejo tiskano diplomó. Jaz se nekaj časa ničemur več ne čudim, ker to, kar se je človeku včasih neverjetno, nemogoče zdelo, je zdaj čisto navadno, „se dobiva že pri vsakem branjevcu“, bi rekel. Ali častna diploma gosp. Ahčinu s Kranjske gore, kjer je županstvo narodno! Prej bi verjel, da fige rastejo na trnju in grozdi na smrekah, kakor da bo gospod Ahčin dobil s Kranjske gore diplomó častnega srenjčana. Sto bolh! Če bi bilo kranjskogorsko županstvo nemčursko, bi se temu ne čudil, kajti — kar je res, je res — gospod Ahčin ima velike zasluge zato, ker je slovenske liste konfisciral, kakor nikdo pred njim

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. decembra.

Avstrijske dežele.

Gospodskazbornica danes obravnava predlog Wildauerjev; preden se prično počitnice, bode imela še eno sejo, da odobri državni proračun.

Iz Maribora izvemo, da kmečki volilci slovenski okraja mariborskega bodo Seidlu poslali nezaupnico ter odločno zahtevali, da naj se poslanstvu odpové. Ob enem so kamski srenjčani pri okrajnem glavarstvu vložili novo pritožbo zoper nepostavno župovanje Seidlovo, ki tam nima niti posestva niti stalnega stanovanj. Tudi nemškim liberalcem početje Seidlovo že preseda, in tudi oni želé, da bi se kamski strah odpovedal mandatu in da bi se volitve za propadla nemčurska stebra vršile ob enem. Namesto Brandsteterja hočejo nemčurji mariborski za kandidata postaviti svojega podžupana dr. Duhača; ker stranka slovenska nima upanja, da bi v mestu kaj opravila, najbrže tam še ne bo postavila nobenega kandidata. Tem bolj pa si bo prizadevala na volitve v kmečkih občinah. Mariborski nemčurji so kot lastniki vinskih goríc v okolici mestni prebivalstvo kmečko hudo imeli v krempljih in na vso moč obdelovali, da so glasovali za njihovega kandidata. Odkar so se pa z Brandstetterjem in Seidlom tako zelo opekli, si gotovo ne bodo več upali s tako silo agitirati in slovenska stranka, kteri je že pri zadnji volitvi manjkalo le malo glasov, ima sedaj veliko upanje, da njen kandidat zmaga, zlasti če o pravem času zdatno začne delati, preden nemčurski krti okolico slovensko še prerijejo.

Vnanje države.

Na Turškem se snujejo važni dogodki. Ruski poročnik, general Ignatiev v Carigradu, čedalje odločnejši dela na to, da se vshodno vprašanje zatrdno reši. Še vradna poročila ne tajé, da ruski „ultimatum“ (zadnja beseda) ni nemogoč. 18. t. m. je sultan sprejel poročnika angleškega, ki mu je izročil pismo kraljice Viktorije, v katerem mu naznanja rojstvo hčere princa edinburškega; sultan je bil silno prijazen ter je poročniku zagotavljal, da se bodo v cesarskem pismu obljubljene premembe izvršile točno in naglo. Toda kakošne premembe obeta sultan? Da bodo vsi morali spoštovati postavó; da se bodo pravice guvernérjev in drugih uradnikov določile po-

ne. Res zasluži, da bi ga ne kranjskogorsko županstvo, pač pa ljubljanski mestni očetje imenovali za častnega meščana z državnim pravdnikom vred in obema poslali diplomó tako veliki, kakor je ljubljansko močvirje. Toda potem ne vem, če ne bi bila dražja; zdaj ju dam še oba skup kaj cenó dasiravno sta več vredna. Le hitro, ker mi utegne gosp. Ahčin uiti v pokoj!

Dobra misel pride navadno prepozno, sicer bi mi ne bilo zdaj treba ponujati podob državnega pravdnika in gosp. Ahčina, o sv. Miklavžu bi to bil lahko spečal za „parklja“ tistim otrokom, ki lepi beli papir mažejo s slovenskimi političnimi članki. Vsakemu takemu slovenskemu časnikarju enega teh „parkljev“ na mizo, kjer navadno sestavljajo s peresom sitne in poredne članke, pa bi bilo! Toda slovenskim časnikarjem Miklavž že davno več ne nosi, tudi „parkljev“ s češpelj ne, pač pa hodi k njim „parkelj“ sam brez Miklavža, pa ta ni s češpelj, ampak s pravega človeškega mesa in ima koš na rami, v kterega ne pobira pisatelj samih, ampak le to, kar so pisali.

zneje; da bodo vsi kaznovani, ki ravnajo proti tej postaví; da se slabo ravnanje s kristijani ne bo trpelo itd. Kdo bi se čudil, da za take premembe vstajniki ne marajo? — Govori se, da Hussein Avni paša odide v Solun.

Z bojišča se poročá, da so turški vojaki 16. t. m. zopet streljali na avstrijske financarje in mejače. Pri Nikšičih so se bili 16. t. m. sprijeli vstajniki in Turki, kterih je palo 48; med njimi tudi en major pa poveljnik trdnjave. Vstaši so zgubili 16 ljudi. Tudi posadka goranska je bila prišla vstaše, ki so jo pa dobro našeškali in zapodili nazaj v trdnjavo. 26 Turkov je bilo obglavljenih.

Nemški državni zbor je državni proračun odobril v drugem branji potem pa do 19. januarija šel na počitnice.

Bavarski minister Lutz na zadnje pismo škofa ratisbonskega še zdaj ni odgovoril. Da bi vsaj na vitez rešil poštenje, je v „N. Ingolstdt. Ztg.“ naznanil, da v dekaniji Geisenfeld se je to zgodilo, kar je minister Lutz v deželnem zboru bavarskem trdil o škofu ratisborškem. Pa gosp. dekan v imenu vseh 18 gg. fajmoštrov protestuje zoper to naltolcevanje in g. Lutz ostal je zopet — na laži, pa zarad tega ravno tako ostane še dalje bavarski minister kakor g. Vesteneck okrajni glavar litijski.

Španjski minister Canovas del Castillo je s francoskim ministrom Decazesom sklenil pogodbo, da sme 25.000 mož vojakov čez francosko zemljo poslati proti Karlistom. „Univers“ priporočá legitimistom, ta naj to zabranijo, ker bi bilo to Francoskej v nečast.

Izvirni dopisi.

Iz okolice Ljubljanske. 16. decembra. (Laib. Schulzeitung.) Ko dobim po naključji pred oči vvodni članek št. 23 „Laib. Schulztg.“, z glavo pomajem in govorim sam s seboj. Čuden folk ta nemčurski, učiteljski folk.“ Ker jim je palica prepovedana pri otrocih, jo pa rabijo za svoje tovarše. Naturam si furca expellas, tamen usque recurret. Kje je sedaj tista blažena svoboda, ktere so pod prejšnjim nadzorstvom tako pogrešali? Ali niso marveč prišli z dežja pod kap, če so bili že pred pod dežjem? Take in enake misli so me sprehajale, ko sem bral omenjeni članek. Potem pa se še kdo čudi, zakaj se pravi učitelji pod novo postavó ne čutijo srečne! Ker jim

„Parkljev“ ne poznajo le pri nas v Evropi, ampak tudi v drugih krajih, n. pr. v Šangaji. Tam imajo neko bolnišnico, v kateri se zdravijo in ne zdravijo različni ljudje, kterim manjka zdravja ali ki imajo kako bolezen preveč. Zato je v tem zavodu več zdravnikov prve in druge vrste. Prvi imajo več plače, drugi pa — tako vsaj sami pravijo — več posla. Ta bolnišnica je pod gospodarstvom nekega deželnega urada, ki je kranjskemu deželnemu odboru zeló podoben. V tem uradu sedi tudi mož telesno dobro podprt, ki bi kaj rad za „parklja“ veljal in mu je tudi res zeló podoben. Ta mož se je shajal in se menda še shaja v neki šangajski gostilnici, kjer se menda dobivajo najokusnejši črvi in lastovčina gnejzda, pa tudi najboljša kislina, z zdravniki druge vrste, ki se najrajši smejajo njegovim burkam in občudujejo njegovo modrost, kar mu je na vso moč všeč. Se ve, da bi ti zdravniki druge vrste prišli radi na prvo vrsto. Ker pa to tako meni nič tebi nič ne gre, so se jeli že tolažiti in sklenili še nekoliko časa potrpeti. Toda omenjeni mož je marsikaj že vdél, tedaj tudi tu ni v

primanjkuje razlogov, poslužujejo se grdega ovadovanja, kteremu se je tem bolj čuditi, ker se vedno ponašajo s svojo omiko in človekoljubjem. Kam so neki dejali svojo humaniteto? Ti ljudje terjajo, da naj se spodi par narodnih učiteljev, kakor pravijo, ne vem kam? „Fort mit ihnen!“ Da le kruh zgube! In kaj jih tako peče, da tako neolikano divjajo? „Sie betheiligen sich an den wühlerischen Agitationen gegen die kaiserlichen Gesetze und die Autorität der Regierung!“ Strašno hudodelstvo! Človek bi si skoro mislil, ko to bere, da ti učitelji so vodniki oboroženih čet, ki vstavake kol na kol obešajo, kakor Turki kristjane. Pa kdor jih pozna, ve, kako miroljubne duše so. Pač pa je ljub. „Schulztg.“ svojat, ki vsakemu nož na prsi stavi, ki ne vpije „Hoch die neuen Schulgesetze!“ kar ravno omenjeni članek priča. Ko bi človek le vedel, kaj prav za prav hočejo. Ali hočejo, da ostanejo nove šolske postave na veke nepremenjane, da morajo na nje priseči vsi prihodnji rodovi? Če je že kdo hudodelnik, ako le misli, da te postave bi lahko tudi boljše bile, potem se ni s takimi ljudmi pričkat, za nje je deželni odbor neko posebno hišo odločil. Jaz o takih agitacijah nič ne vem, če bi pa tudi kaj na tem bilo, bi morali vsi prijatelji šolstva hvaležni biti, da se najdejo možje med nami, ki se potegujejo za zboljšanje šolskih postav.

Pa agitirajo zoper „kaiserliche Gesetze!“ Kdo se ne bi spomnil na stare babilonske in persijske kralje, pri kterih se ni smela nobena dana postava preklicati! Mi smo vendar v 19. stoletju, in ti mračnjaki od „Schulzeitunge“ hočejo, kakor bi trenil, nas vreči v davno davno preteklo čase? Kaj pomeni v sedanjem času od vladarja potrjena postava? Po nji se ravnajte, dokler je rabna, če ne bo več za rabo, se bo odpravila. Še celo nalašč se sklicujejo možje, kteri naj poročajo, kaj so zapazili pomanjklivega pri postavah: in svojat „Laib. Schulztg.“ upije po najhujših kaznih za tiste, kterim se sedanje postave zde pomanjkljive! Bodite pametni, in ne smešite se pred svetom!

Prebral sem članek v drugič in iskal kaj za šolo pomanjklivega pri „Laib. Schulztg.“ tako pristudenih učiteljih! Pa ti Drakoni se ne pritožujejo, kakor bi bile narodnih učiteljev šole slabe, da njih otroci ne znajo nič; temuč le edino agitacijo prežvekujejo! Vem vam pripomoček; če vam je politika v spodtiko, vzame naj se učiteljem volivna pravica, kakor je tudi vojaki nimajo, in naredi naj se strogi

zadregi. V slednjem zboru deželnega urada stavi kar z jasnega neba sledeči predlog: „Ker v šangajski bolnišnici samo zdravniki druge vrste vse opravljajo, naj se zdravniki prve vrste zapodé iz službe, ker so odveč, in naj se obdržé le drugovrstniki.“ Vsi nazoči strmé, le star mandarin sivih las, ki je brž spoznal, kam mož meri s svojim predlogom, spregovori hladne krvi besede navadne mirnosti: „Dobro! Ta predlog mi je všeč, ker je res koristen. Če zdravniki prve vrste nimajo nič opraviti, tedaj proč — z zdravniki druge vrste, da bodo prvi imeli kaj dela. Tu se lahko pomaga.“ Tako si pa mož čokaste postave svojega predloga gotovo ni mislil, zato mu je bilo brž ko ne ljubo, da je bil zavržen in da njegovi zavarovanci niso prišli ob službo. — Tudi ta povest s Šangaja velja le 27 kr.

Sploh vse po 27 kr., kar imam še dalje v krošnji. Za danes pa naj bo zadosti, bom kmalo zopet prišel. Do tje vsem vesele praznike in dobrega poprtnjaka o Božiči!

paragraf, da se s politiko nimajo pečati, temuč le z abecedom, prvim in drugim berilom; bi pa mar nemčurski učitelji bili s tem zadovoljni?

Iz Zatičine, 16. decembra. (Sodnijska obravnava zaradi kaplanove bire.) V pondeljek, 13. t. m., bila je pri Zatiški sodnji glavna obravnava zaradi prostovoljne bire ondotnemu g. kaplanu po Hujarskem županu Hanffu 30. kimovca t. l. zadržane in pograbljene ter imenovani sodnji v sodnijsko preiskavo izročene. Zatoženec je opiral svojo pravico na dvorni ukaz 22. grudna 1787,*) kterega mu je preč. knezoškofijstvo na njegovo pritožbo in prošnjo v brambo njegovih pravic podalo, ki se v slovenskem prevodu tako-le glasi:

To, kar tu in tam kaka soseska ali gosposka svojemu duhovnemu pastirju večidel domačih pridelkov prostovoljno in iz same dobre volje podeluje, se mu ne more v njegove določene prihodke všteti; sploh pa se javni uradi v take prostovoljne doneske, ki večidel le po manji ali večji zastopnosti soseske ali gosposke do duhovna prihajajo, dotlej ne smejo vtikati, dokler se kaka pritožba od strani dajavcev, ali kaka nedostojnost v tirjatvi po duhovnu ne primeri, da se s tim, ko se prostovoljne naredbe v posiljene dajatbe spremeniti hočejo, ta ali una ne pozgubi, s tim pa zadevni duhovni, ki take poboljške dozda brez pritožbe vživajo, ob en del svojega vžitka ne pridejo. (Ges. Jos. Bd. 15. S. 906). Vsled te jasne določbe bila je obravnava lahko hitro sklenjena, zatoženec za nekrivega spoznan, in tožba protijemu nepotrebna in neopravičena naznanjena. Vrh tega je še tudi g. dr. Julij Wurzbach prav krepko se potegoval za g. kaplanove pravice ter Hanffovo ravnanje po pravici grajal kot nepremišljeno, prenagljeno, da, celo kot sovražljivo. Zarad tega pa tudi nasvetuje, naj tožnik svoje ravnanje prekliče in za prenagljeno spozna, ako je g. kaplan s tim zadovoljen, sicer pa napove pismeno tožbo proti Hanffu — zaradi prestopka svoje vradne oblasti. G. kaplan zahteva za očitno osramotenje očitno zadostenje, ne pa le skrivnega, tedaj prepusti g. zagovorniku, naj vloži pismeno tožbo proti nasprotniku.

Nauk iz vse te prigodbe je tedaj: Karkoli storiš, modro stori, pa pomisli na konec!

Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade. Aman je Mardoheju vislice dal narediti, pa je bil sam nanje obešen.

Domače novice.

V Ljubljani, 21. decembra.

(„Baptista“) ki je pred par leti v „Narodu“ obiral nevšečne mu domoljube slovenske, dokler ga v „Slov.“ nismo tako okrcali, da mu je brž sape zmanjkalo in je hipoma omolknil, — tisti „Baptista“ se je v nedeljski štev. „Naroda“ zopet oglasil in svoji „gospici“ (kaka more biti gospica, kteri naj bi bila take bedarije všeč!) nekaj prav neslanih povedal. Uboga gospica! kak je ta Vaš častilec! Tri leta — pravi — je že, kar ni pisal in čez tri leta je ravno tako neotesan, kakor je bil prej! Obširnejši odgovor na „poetične ideje“, kakoršnih je on navdan, mu bode v eni prihodnjih števil, danes se primemo le njegovega stavka, v kterem pravi, da to piše, „ker mu je kri zavrela.“ Tega mu res ni bilo treba še le pra-

*) Na ta ukaz opozorujemo vse gosposke, ki imajo prostovoljno biro, ktero jim pa nekatere gosposke siloma hočeje vzeti. Vred.

viti, ker vsakdo, ki bere ono neslano brozgo, bo brž spoznal, da je moralo človeku, iz kterega puhti taka soparica, zavreti — v glavi. Ponavljamo pa zopet že zadnjič stavljen vprašanje do vredništva „Narodovega“: Kaj name-rava s priobčevanjem člankov, kterih strup je za narodnjake namenjen?

(Beseda v čitalnici) je bila preteklo nedeljo v občé prav lepa veselica za mnogobrojne poslušalce. Videti je bilo, da narodne zabave vabijo občinstvo čedalje bolj na-se. Moški zbori so bili peti pod vodstvom pevovodje g. Stöcklna precizno, zlasti zbor „živila Hrvatska“ je bil imposanten. V oddelku iz opere „Rigoletto“ sta se odlikovala gospoda Müller (na goslih) in Stöckl (na glasoviru). V peterospetu „Devi“ smo slišali prijetne in jasne glasove gospe Odijeve, gospic Piskarjeve in Namretove in gospodov J. Paternostra in Stöcklna, ki je prevzel napev tenorja namesto zbolelega gosp. Medena. Po pevskem in glasbenem delu besede je bilo občinstvo ogreto in navdušeno do gromovitega ploska, pri igri „Ženski jok“, prav mični kratkočasnici, pa se je zabavalo — iz družih vzrokov. Naša misel bi bila, da zdaj, ko ima v Ljubljani slovenska dramatična Vila širji prostor v deželnem gledališču, naj bi se v čitalnici igrale k večemu take igre, ki niso za veči oder, ali posamezni prizori iz klasičnih iger; vse drugo se dá na javnem odru bolje izpeljati.

Razne reči.

— Duhovske spremembe v lavant. škofiji: Č. g. Kašpar Lesjak je postal župnik v Kostrivnici, č. g. Jožef Horvat pa provizor v Širji. Č. g. Janez Bergles, ostane za kaplana v Kostrivnici; č. g. Franc Jan pride za kaplana v Št. Vid pri Ponkvi, č. g. Miha Strašek pa v Dobovo. V pokoj stopita: č. g. Miha Šumar in Jožef Pečar. Umrl je č. g. Šimen Pirc, bivši župnik v Črešnovcih. R. I. P.

— Razpisi učiteljskih služeb. Na Kranjskem. Na trazedni ljudski šoli v Št.-Jurji pri Kranji je služba učiteljska z letnimi 500 gl. in prostim stanovanjem spraznjena. Prošnje s potrebnimi dokazi se do 20. januarja 1876 pri krajnem šolskem svetu v Št.-Jurji vložijo.

Na Goriškem. V šolskem okraju goriške okolice razpisujete se učiteljski službi enorazrednic v šols. občinah III. vrste v Podgori (oziroma II. vrste) in v Lokavcu. Prosilci naj vložijo prošnje najdalje do 4. januarja 1876 pri dotičnih krajnih šol. svetih.

— Umor in rop. Na Selih pod Šmarijami na Dolenjskem stoji ob cesti zidana hišica, v kateri je več let že bival čez 70 let star vdovec in si je tudi sam stregel. Pondeljek 13. t. m. ga najde nekdo, ki je k njemu prišel po opravkih, v sredi hiše na obrazu ležečega v luži krvi. Sodnijska komisija, ki se je po naznanilu županovem brž podala iz Ljubljane tje, spozna, da je bil starček zavratno umorjen, ker je imel na strani glave čepinjo vso razbito. Tik njega je ležalo mizarsko orodje (kelja ali krevlja), s kterim ga je bil morivec tako močno po glavi mahnil, da se je vdarjeni moral pri tej priči na tla zgruditi. Vrh tega so našli v hiši še srajco polno uši in strgano beraško suknjo; oboje to kaže, da je moral hudodelnik biti kak vlačugar ali planšar, in da se je po krvavem činu v hiši preoblekel ter vzel sabo umorjenega trdno in dobro sivo suknjo. Kaj je še drugega pobral, se še ne vé; denarja menda ne, ker starček ni slovel za bogatega. Umor se je bil moral zgoditi v pondeljek na vse zgodaj, ker je bil umorjeni že popolnoma napravljen v delavno obleko in ker si je hu-

dodelnik v sredi sobe na tleh naredil ogenj s trsek, da je mogel iskati po hiši plena. Dozda ga še niso dobili.

— **Strašna hudbija** se je 11. t. m. zgodila v Gorici. Okolo 10. ure zvečer vrnil se je po končanem delu v Mailingovi tiskarni 19 leten stavec France Visin k svojim starišem. Imel je 14letnega sovražnika, nekega Martelanca, ki je bil zaradi vednega nadlegovanja od Visina dobil klofuto. To je dalo povod, da je M. sklenil maščevati se. V soboto je hotel svoj malopridni sklep spolniti. Čakal je Visina skoro tri ure, in ko slednji dojde, vrže mu kamen, ki pa ni zadel, vrže mu drugega, ki mu je priletel ravno na usta in izbil dva zoba. Ko ga je menda še sunil, padel je na tla in hudobnež ga je z nogo osoval tako, da ga je silo hudo poškodovati. Visin se pobere in gre počasi domov, čez 24 ur pa je umrl. Kakor je sodnijska preiskava določila, bilo je poškodovanje težko in smrtno. Morilec M. je priznal (kakor se je tudi v nedeljo sé svojim dejanjem bahal), da pozna mrtvega in da ga je on umoril. Ta dogodek je zopet eden zmed tolikih dokazov, kam mladina pride brez podučevanja in brez vere. Želeti bi pač bilo, da bi javna ali skrivna policija malo bolj skrbela za to, da se toliko potepinov, ki se zdaj klatijo po mestu, v kako posilno delalnico odpravi, ravno tako naj bi se tudi gostinčarjem in kavarnarjem pod ostro kaznijo prepovedalo takim mladim postopacem priliko dajati, da pijančevajo in igrajo cele noči. G. glavarja ukaz, naj se po mestu v ponočnem času ne prepeva, se tudi že zdavno več ne spolnuje. Daleč smo prišli, da si človek že pred 14letnim morilcem ni več življenja svest!

„Glas.“
— Seidl je bil, kakor piše „Sl. Gosp.“, jerob Brandstetterjevih otrok. Sedaj ga je celjska okrožna sodnija odstavila in dotično skrb g. dr. Ipavicu izročila. Ko bi še vendar tudi druge c. k. gosposke hotle pogledati, kako kaj stoji z g. Seidnom gledé še ostalih 14 služeb! Tudi bi bil skrajni čas, da položi poslanstvo, ker ga že neki njegovi dunajski, graški in marihorski prijatelji dregajo. Tudi Slovenci smo mu za novo leto namislili poslati nezaupnico — pa smo opustili, ker se nadjamo, da se bo zdelal — sam.
— Zmrznil je žganja pijani Jakob Bašl v Janeževcih zunaj Ptuja. Ljudje so veseli, da je grabljivi tat enkrat konec vzel, pa žalibeg, da v takem stanu!

Izpred porotnega sodišča.

1. Andrej Gustinčič, oženjen ovčji pastir iz Senožeč, jedenkrat zaradi tatvine in jedenkrat zaradi težke telesne poškodbe kaznovan, pa Ivan Šiškovec, sta kot ovčarja pri Ivanu Deklevi poleti 1875 hodila spat k A. Nováku v Bačah, kjer sta v hramu vsak v svojej vreči spravljeno imela obleko. 19. kimovca 1875 zapazi Šiškovec, da mu je zmanjkalo iz vreče potnega lista, spovednega lističa in 60 gold. gotovine, in sicer en desetak, 6 petakov in 20 goldinarskih bankovcev. Po Ant. Novakovem izreku bil je 16. in 18. kim. 1875 Andrej Gustinčič dalje časa v hramu, kjer je bila možnja z denarjem spravljena v vreči ter je tako imel priliko izvršiti hudobni čin. Kmalo potem, 22. kimovca, je šel Andrej Gustinčič v Senožeče k svojej ženi, ktereje je, kar sama potrjuje, izročil 50 gold. (1 desetak, 6 petakov in 10 goldinarskih bankovcev), tedaj prav tak denar, kakoršnega je pogrešil Ivan Šiškovec. Ker je Andrej Gustinčič, kakor govore poklicane priče, delal nevrjetne izgovore o namenu svojega obiska v Senožečah in o pridobitvi omenjenega denarja, ga je sodnija tatvine po

§ 171., 173. in 178. kaz. zak. krivega spoznala in obsodila na 4 mesece težke vsakih 14 dni z enim postom poostrene ječe in k plačanju sodnijskih stroškov.

2. Ivan Rak iz Smlednika, kaznovan že zaradi hudodelstva težke telesne poškodbe in prestopka proti telesni varnosti, je šel 28. vel. srpana 1875 proti deveti uri zvečer s Škandrom Rozmanom iz Smlednika in Jurijem Jelencem iz Zavrha od Rucinga domu. Idoč skoz Vikrče počne Ivan Rak ukati. Š. Rozman ga posvari, naj miruje, da jih ne pretepo ondodni fantje. Tako sta se jela pričkati in spustila sta se v tek drug za drugim. Rak zgrabi Rozmana dohitevši ga za vrat ter ga vrže na tla pak ga 3krat vbode z nožem v desno roko. Dve rani ste bili lahki, ena pa težka ter ga je storila 3—4 tedne bolnega in za delo nepripravnega. Iv. Rak ne taji, da se je res prepiral z Rozmanom, vendar odločno zanikuje, da bi ga bil on ranil z nožem, marveč pravi, da se je pri svojem padcu Rozman sam ranil s koso. Ker pa ranjenec popolno določno izreka, da ga je ranil Ivan Rak in ker je bil zaradi enakega hudodelstva tudi že preje kaznovan, ga je sodnija krivega spoznala in obsodila na dva mesca ječe z enim postom na teden.

3. 2. malega srpana je gozdnik Anton Čurda zasačil Joža Semrova iz Loma, ko je po poti pri lencu peljal 12 smrek in 3 jelke proti Ajdovščini. Anton Čurda je sumičil, da mora ta les biti ukraden, toraj je brzo odpisal logarja Mateja Weithauserja „pod Griški vrh“, kjer je logar M. Weithauser našel šture na novo posekanih dvanajsterih smrek in treh jelk, katerih debelost je bila po vsem primerna drevesom, koja je peljal Semrov. Ker obdolženec sam pritrjuje, da je vzel 8 smrek iz gozda vipavske graščine, bil je hudodelstva tatvine po § 171. in 173. k. zak. oprosten, pač pa po § 171 in 460 za krivega spoznan in obsojen na pet dni zopora z enim postom poostrenega in k povračilu sodnijskih stroškov.

4. 24. nov. 1873 prišel je spodeni rudar Matevž Pečnik zvečer v premogokopsko hišo v Zelenitravi proteč rudokopu in nadzorniku Janezu Prosenecu, da ga pred svojim odhodom odtod zakolje. Ker je bil pa Prosenec v jami, šel je Pečnik z odprtim nožem nad-nj, ponavljajoč svoje protenje. Ker se Prosenec ni upal iz jame, boječ se, da ga Pečnik usmrti, jel se je ta rotiti, da podere v jami stavbe ter ga tako posuje. A ko je bil začel s pikeljnom izpodbijati leseno tramovje pride Prosenec s samokresom protijoč mu, da ga takoj ustrelji. Razgrajajoč in preklinjajoč je Pečnik šel domov.

Zarad te nevarne grozitve bil je Matej Pečnik, ki je tudi v Katro Prosenc vrgel kamen in jo malo ranil, za krivega spoznan in obsojen na 4 mesece težke vsakih 14 dni z enim postom poostrene ječe.

Eksekutivne dražbe.

23. dec. 3. Tone Jevnikar-jevo iz Vel. Črnela (2700 gl.) v Zatični. — 3. Jan. Skul-ovo iz Poznikovega (1345 gl.) v Laščah. — 3. J. Jančar-jevo iz Dolenje vasi (1887 gl.) v Zatični. — 3. Jože Kovačič-ovo iz Drame (770 gl.). — 3. Fr. Piletič-ovo iz Vrhpolja (1789 gl.). — 3. Marije Nečemer-jeve iz Šent. Jakoba (810 gl.), vse v Kostanjevici. — 3. Jan. Tekalec-ovo iz Gradeka (1400 gl.). — 3. Ant. Modič-ovo iz Brinošce (2436 gl.), oba v Laščah. — 3. Jože Kristan-ovo iz Studenca (3299 gl.). — 3. Jože Zajc-ovo iz Doha (947 gl.), oba v Zatični. — 2. Martin Pelko-vo iz Pahe (154 gl.) v Rudolfovem.

Štajarske.

22. dec. Jernej Stiebler v Vurmatu 2500 gl. 3. Jožefina Pribošic v Videmu (6050 gl.). Jan. Žgalje v Globokem (2500 gl.) Got. Črčnik v Frauheimu 2. Ana Majhenič v Spodnjem Dupleku (673 gl.)

Telegrafske denarne cene 20. decembra.

Papirna renta 69.35 — Srebrna renta 73.85 — 1860letno državno posojilo 111.80 — Bankine akcije 921 — Kredita akcije 202.80 — London 113.75 — Srebro 106.25. — Ces. kr. cekini 5.37 — 20Napoleon 9.13.

Okolo 1000

mernikov prav lepega **brinja** je za kupiti v Zagorji na Notranjskem pri (92—1) **Alojz Domicelj-u.**

Razprodaja.

Zavoljo bližajočega se Božiča in novega leta in ker pride predpust, prične

J. Sparovic

v Ljubljani, na velikem trgu št. 13 razprodajo svoje zelo bogate zaloge **juvelnega, zlatega in srebrnega blaga** po fabrični ceni.

Častiti gospodje kupci naj se blagovolijo o solidnosti, dobroti, lepoti in popolni teži po gospodski punciranega blaga osobno prepričati. Posebno bi opozoril na bogato zalogo broš, uhanov in prstanov (posebno poročnih) sè srebra in zlata. (89—2)

Nove metrične mere in uteži!!

Cimentirano, najlepše izdelano po nizki ceni:

Železni uteži po 1/2, 1, 2, 5, 10, 20 kilo.
Uteži z mesinka posamezni, od 1 grama do 5 kilo vsak.
Uteži z mesinka v garniturah brez posode.
" " " v posodi na 3 sorte.
" " " za decimalne vage.
" " " za centimalne vage.
Mere za tekočine, trdne in debele, s cina.
" " " z belega kositarja.
" " " za olje.
" " " za pivo.
" " " za vino.

Mere za suhe reči z belega kositarja.
" " " z železnega kositarja po 5, 10, 20 litrov.
" " " z lesa od 1 do 100 lit.

Mere za štrihanje.
Mere za blago, plošaste ali štirivoglate, z železa ali lesa.

Palični metri (prej colne palice) s pušpana, ribje kosti, mesinka in slonove kosti.

Vage vsake vrste in velikosti.
Stari uteži se pri kupu vračunijo!!

Zaloga teh mér, utežev in vag je pri

Albinu Slitscher-ju,

trgovcu z železjem v Ljubljani na dunajski cesti št. 64.

(88—4)